

Vademecum głównego księgowego jednostki finansów publicznych

Wydanie 2.

Spis treści

Wstęp	XXXVII
O autorach	XLI
Wykaz skrótów	XLVII

Część I. Planowanie budżetowe

Rozdział I. Dochody, przychody, wydatki, rozchody – wyjaśnienie pojęć (<i>Iwona Bobowska, Jacek Kowalski, Krzysztof Hudzik</i>)	3
1. Zasada równowagi budżetowej	3
1.1. Dochody i wydatki	4
1.2. Przychody i rozchody	4
1.2.1. Przychody budżetu państwa i budżetów JST	4
1.2.2. Przychody innych JSFP	5
2. Ogólne przepisy dotyczące dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów	6
2.1. Środki publiczne	6
2.2. Klasyfikacja budżetowa	7
3. Przychody budżetu	8
3.1. Przychody w klasyfikacji budżetowej	8
3.2. Przychody w sprawozdaniu Rb-NDS	9
3.3. Przychody w ewidencji księgowej	10
3.4. Nadwyżka budżetu JST z lat ubiegłych oraz wysokość wolnych środków ...	10
4. Rozchody budżetowe	11
4.1. Rozchody w klasyfikacji budżetowej	11
4.2. Zgodność sprawozdania Rb-NDS z urządzeniami księgowymi	12
4.3. Zasada kasowa	13
5. Dochody	14
5.1. Dochody publiczne	14
5.2. Dochody z mienia	14
5.3. Źródła dochodów według ustawy o dochodach JST	14
5.4. Źródła dochodów zapisane w klasyfikacji budżetowej	17

5.5. Dochody bieżące i majątkowe	17
5.6. Podział dochodów JST ze względu na charakter prawny należności	19
5.7. Dochody budżetowe	20
5.8. Ujmowanie dochodów w ewidencji księgowej – zasada kasowa	21
5.9. Dochody budżetowe a dochody gromadzone na wydzielonym rachunku bankowym	22
6. Wydatki	23
6.1. Wydatki budżetowe	24
6.2. Źródła wydatków zapisane w klasyfikacji budżetowej	24
6.3. Upoważnienie do dokonywania wydatków	25
7. Wydatki, które nie wygasają z upływem roku budżetowego	26
Rozdział II. Uchwała budżetowa jednostki samorządu terytorialnego	
<i>(Piotr Walczak)</i>	29
1. Wprowadzenie	29
2. Podstawa prawna	30
3. Określenie zasad i trybu prac nad przygotowaniem projektu uchwały budżetowej	32
3.1. Zasady i tryb pracy na etapie poprzedzającym złożenie organowi stanowiącemu projektu budżetu	32
3.2. Treść unormowania	33
4. Zasady budżetowe	34
4.1. Zasada roczności	34
4.2. Zasada jedności budżetu	34
4.2.1. Odstępstwa od zakazu celowego łączenia dochodów i wydatków wewnątrz budżetu	35
4.2.2. Sposoby pokazania nadwyżki budżetu według stanu na koniec roku budżetowego	35
4.3. Zasada jawności	36
5. Przygotowanie projektu uchwały budżetowej	36
6. Uchwalenie budżetu	38
6.1. Wyłączna właściwość organu stanowiącego do uchwalania budżetu	38
6.2. Argumenty za uchwaleniem budżetu do końca roku	38
6.3. Ograniczenia kompetencji organu stanowiącego w zakresie zmian do projektu budżetu	39
6.4. Katalog zmian w projekcie uchwały budżetowej, jakie może wprowadzić organ stanowiący JST bez zgody zarządu JST	39
7. Kompetencje regionalnej izby obrachunkowej w procedurze budżetowej	40
7.1. Opinia RIO w zakresie projektu uchwały budżetowej oraz uchwały w sprawie WPF	40
7.2. Opinia w sprawie możliwości sfinansowania deficytu budżetu JST	41
7.3. Opinia w sprawie prawidłowości planowanej kwoty długu JST wynikającej z planowanych i zaciągniętych zobowiązań	41

7.4. Konsekwencje niepodjęcia uchwały budżetowej w terminie do 31 stycznia roku budżetowego	41
8. Zasada budżetu zrównoważonego w części bieżącej – art. 242 ustawy o finansach publicznych	42
9. Relacja spłaty zobowiązań określona w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych	43
9.1. Relacja spłaty zobowiązań	43
9.2. Wyłączenia stosowane przy ustalaniu relacji spłaty zobowiązań	45
9.3. Projektowane zmiany	47
9.3.1. Zmiana w uchwalaniu budżetu na 2019 r.	48
9.3.2. Zmiany w katalogu tytułów dłużnych	48
9.3.3. Wpływ zmiany na lewą stronę relacji spłaty zobowiązań	49
9.3.4. Wpływ zmiany na prawą stronę relacji spłaty zobowiązań	49
9.3.5. Harmonogram wprowadzania zmian	50
10. Szczególne procedury uchwalenia budżetu związane z niezachowaniem zasad określonych w art. 242–244 ustawy o finansach publicznych	52
11. Treść i struktura uchwały budżetowej	53
11.1. Planowane dochody	53
11.2. Wydatki	54
11.2.1. Podział na wydatki majątkowe i bieżące	54
11.2.2. Poręczenia i gwarancje	54
11.2.3. Fundusz sołecki	55
11.2.4. Rezerwy	56
11.2.5. Zakupy inwestycyjne	56
11.2.6. Budżet obywatelski	59
11.3. Przychody i rozchody	60
11.3.1. Przychody	60
11.3.2. Rozchody	61
11.3.3. Projektowane zmiany w ujmowaniu przychodów i rozchodów – nowe regulacje w zakresie wolnych środków	61
11.4. Limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych – projektowane zmiany	64
11.5. Kwota wydatków przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, zgodnie z zawartą umową, z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez JST	64
11.6. Szczególne zasady wykonywania budżetu JST w roku budżetowym, wynikające z odrębnych ustaw	64
11.7. Uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy	65
11.8. Inne postanowienia, których obowiązek zamieszczenia w uchwale budżetowej wynika z postanowień organu stanowiącego JST	65
12. Upoważnienia w uchwale budżetowej	65

12.1. Upoważnienie do zaciągania zobowiązań	65
12.2. Pozostałe upoważnienia	66
12.2.1. Upoważnienie do dokonywania innych zmian w planie wydatków budżetu niż określone w art. 257 ustawy o finansach publicznych ...	67
12.2.2. Upoważnienie do przekazania niektórych uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków innym jednostkom organizacyjnym JST	67
12.2.3. Projekt nowego upoważnienia do zmian w planie wydatków	68
13. Normatywnie określone załączniki do uchwały budżetowej	69
13.1. Zestawienie planowanych kwot dotacji udzielonych z budżetu JST	69
13.2. Wydzielony rachunek dochodów w zakresie oświaty	69
13.3. Zbiorcze plany przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych	70
14. Uwagi końcowe	70
Rozdział III. Zakres zgodności między budżetem jednostki samorządu terytorialnego a wieloletnią prognozą finansową (Piotr Walczak)	73
1. Powiązania uchwały budżetowej z wieloletnią prognozą finansową	73
2. Uchwała budżetowa i wieloletnia prognoza finansowa	74
2.1. Uchwała budżetowa	74
2.2. Wieloletnia prognoza finansowa	75
3. Zakres zgodności między budżetem a wieloletnią prognozą finansową	76
4. Zmiany wartości mających znaczenie dla oceny zachowania relacji spłaty zobowiązań w roku budżetowym	78
5. Zmiany wartości mających znaczenie dla oceny zachowania relacji spłaty zobowiązań w latach następnych	79
5.1. Zmiana planowanego deficytu – zwiększenie lub zmniejszenie przychodów z tytułów dłużnych	79
5.2. Maksymalny wskaźnik spłaty dla prognozowanych budżetów	80
Rozdział IV. Plan finansowy jednostki budżetowej (Piotr Walczak)	83
1. Wprowadzenie	83
2. Kompetencja do zatwierdzenia planu finansowego jednostki budżetowej	84
3. Przygotowanie projektu planu finansowego – powiązanie z budżetem	85
3.1. Państwowe jednostki budżetowe	86
3.2. Samorządowe jednostki budżetowe	87
3.3. Projekt planu jako podstawa prowadzenia gospodarki finansowej	87
4. Szczegółowość planu finansowego	88
4.1. Grupy paragrafów	88
4.2. Szczegółowość planu wydatków	91
4.3. Grupy wydatków a obowiązki związane z ewidencją księgową	92
5. Wzór planu finansowego	93
6. Dochody uzyskiwane na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej	96

7. Plan finansowy jako limit zaciąganych zobowiązań i dokonywanych wydatków .	97
7.1. Dokonywanie wydatków	97
7.2. Zaciąganie zobowiązań	99
7.2.1. Zobowiązania roczne	99
7.2.2. Zobowiązania wieloletnie	101
8. Zmiany w planie finansowym jednostki budżetowej	101
8.1. Zmiany w budżecie państwa albo w budżecie JST	102
8.2. Zmiany w ramach posiadanych upoważnień	102
8.2.1. Upoważnienie dla kierownika jednostki budżetowej do dokonywania przeniesień planowanych wydatków w planie finansowym jednostki budżetowej	102
8.2.2. Upoważnienie dla zarządu JST do dokonywania zmian w planie wydatków budżetu	103
8.3. Zmiany w planie niemające wpływu na budżet	105
9. Plan finansowy urzędu jednostki samorządu terytorialnego	105
Rozdział V. Plan finansowy samorządowego zakładu budżetowego <i>(Izabela Świderek (pkt 1–4), Piotr Walczak (pkt 5))</i>	107
1. Status i zakres działania samorządowego zakładu budżetowego	107
2. Procedura ustalenia planu finansowego samorządowego zakładu budżetowego a uchwalanie budżetu JST	108
2.1. Powiązania z procedurą uchwalania budżetu JST	108
2.2. Szczegółowość planu finansowego	109
3. Projekt planu finansowego zakładu budżetowego	110
3.1. Przykład planu finansowego	110
3.2. Informacje o wielkościach finansowych wynikające z przyjętego projektu uchwały budżetowej	112
3.3. Weryfikacja projektu planu finansowego samorządowego zakładu budżetowego	112
3.4. Prowadzenie gospodarki finansowej przez zakład budżetowy na podstawie projektu planu finansowego	113
3.5. Podjęcie przez organ stanowiący JST uchwały budżetowej a aktualizacja projektu planu finansowego zakładu budżetowego	113
4. Zmiany w planie finansowym	114
4.1. Przyczyny zmian (sytuacje, które uprawniają do wprowadzenia zmian w wielkościach planistycznych)	114
4.2. Charakter zmiany w planie finansowym	114
4.3. Uprawnienia do dokonywania zmian	114
5. Plan finansowy jako limit zaciąganych zobowiązań	115
5.1. Pojęcie zobowiązania oraz zobowiązania do sfinansowania	115
5.2. Pojęcie wydatków i kosztów	116
5.3. Pojęcie zobowiązania do sfinansowania w danym roku	116

Rozdział VI. Zasady zaciągania zobowiązań przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne (<i>Piotr Walczak</i>)	117
1. Definicja „zobowiązania” w ujęciu finansów publicznych	117
2. Zobowiązania limitowane planem wydatków lub kosztów	118
3. Zaciąganie zobowiązań przez kierownika samorządowej jednostki budżetowej .	120
3.1. Zakaz zaciągania zobowiązań, z których płatności obciążają kolejne lata budżetowe	120
3.2. Wyjątki od zakazu zaciągania zobowiązań wieloletnich	121
3.2.1. Wykaz przedsięwzięć w uchwale w sprawie wieloletniej prognozy finansowej	121
3.2.2. Upoważnienie do zawierania umów niezbędnych do zapewnienia ciągłości działania jednostki	124
4. Zaciąganie zobowiązań przez zarząd JST	125
5. Zaciąganie przez JST kredytów i pożyczek oraz emisja papierów wartościowych	126
6. Zobowiązania zaciągane przez JST z tytułu poręczeń i gwarancji	128
7. Kompetencje kontrolne głównego księgowego jednostki sektora finansów publicznych	129
Rozdział VII. Lokaty zakładane przez jednostki samorządu terytorialnego – ewidencja i sprawozdawczość (<i>Krzysztof Hudzik</i>)	131
1. Lokowanie wolnych środków	131
2. Umowa lokaty bankowej	132
3. Kompetencje organów jednostki samorządu terytorialnego	133
4. Ograniczenie prawa lokowania wolnych środków	133
5. Ewidencja lokat	134
6. Charakter prawny transferów z tytułu lokat	135
7. Lokaty w sprawozdaniu Rb-NDS i sprawozdaniu Rb-N	136
7.1. Sprawozdanie Rb-NDS	136
7.2. Sprawozdanie Rb-N	136
8. Lokowanie środków finansowych w postaci lokat a zakup obligacji skarbowych – różnice ewidencyjne	137
Część II. Kompetencje, obowiązki i odpowiedzialność głównego księgowego w zakresie gospodarki finansowej	
Rozdział I. Kontrasygnata głównego księgowego (<i>Grzegorz Czarnocki</i>)	141
1. Wprowadzenie	141
2. Przesłanki dokonania kontrasygnaty przez głównego księgowego	142
3. Odmowa dokonania kontrasygnaty	144
4. Upoważnienie do dokonania kontrasygnaty udzielone przez skarbnika jednostki samorządu terytorialnego	145
Rozdział II. Rola głównego księgowego w procesie windykacji należności (cywilnoprawnych, podatkowych) (<i>Sebastian Bach</i>)	147

1. Zagadnienia ogólne	147
2. Organizacja procesu windykacji	148
2.1. Wyznaczenie osób, którym zostanie powierzone prowadzenie bezpośrednich działań windykacyjnych	148
2.2. Wyznaczanie terminów, określanie sposobów wykonywania i dokumentowania działań windykacyjnych	149
2.3. Osobiste wykonywanie czynności windykacyjnych	150
2.4. Nadzór nad realizacją działań windykacyjnych	150
2.5. Sporządzanie raportów, analiz i sprawozdań	151
2.6. Możliwość odstąpienia od windykacji	152
Rozdział III. Kompetencje i obowiązki głównego księgowego w zakresie inwentaryzacji aktywów i pasywów (organizacja inwentaryzacji, szkolenie, wycena, zapewnienie rozliczenia) (Sebastian Bach)	153
1. Rola głównego księgowego w procesie inwentaryzacji	153
2. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w związku z nieprawidłowym przeprowadzeniem inwentaryzacji	154
3. Rola głównego księgowego w organizacji czynności inwentaryzacyjnych	155
4. Szkolenia dla osób uczestniczących w inwentaryzacji	156
5. Wykonywanie czynności inwentaryzacyjnych	156
5.1. Inwentaryzacja prowadzona metodą spisu z natury	157
5.2. Zapewnienie rozliczenia wyników inwentaryzacji	157
5.3. Inwentaryzacja przeprowadzana metodą potwierdzenia sald lub metodą weryfikacji	158
6. Inwentaryzacja kontrolna	158
Rozdział IV. Przygotowanie informacji o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego (Piotr Walczak)	159
1. Podstawa prawna	159
2. Aktualność i zakres treściowy informacji o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego	160
3. Źródła sporządzenia informacji	161
4. Przygotowanie informacji o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego ..	163
5. Zestawienia tabelaryczne	164
5.1. Dane dotyczące jednostek organizacyjnych oraz mienia JST	164
5.2. Dane dotyczące środków trwałych, w tym gruntów	165
5.3. Pozostałe dane	168
5.4. Dochody z mienia	170
Rozdział V. Audyt wewnętrzny obszarów jednostki, za które jest odpowiedzialny główny księgowy (Krzysztof Hudzik)	173
1. Wprowadzenie	173
1.1. Wyszczególnienie jednostek zobligowanych do prowadzenia audytu wewnętrznego bez względu na wielkość środków publicznych będących w ich dyspozycji	173

1.2. Obowiązek prowadzenia audytu wewnętrznego w sytuacji gdy jednostka gospodaruje kwotą 40 000 000 zł	173
1.3. Wyjaśnienie, czym jest audyt wewnętrzny	174
2. Obszary działalności jednostki, za które jest odpowiedzialny główny księgowy, jako element planu audytu	175
3. Czynności audytowe prowadzone w obszarach działalności jednostki, za które jest odpowiedzialny główny księgowy	176
3.1. Wstępny przegląd	176
3.2. Czynności audytowe	178
3.2.1. Ustalenie stanu faktycznego	178
3.2.2. Ustalenie kryterium	179
3.2.3. Ustalenie przyczyny	179
3.2.4. Ustalenie skutku	179
3.3. Udokumentowanie zebranych informacji	182
3.4. Uzgodnienie wstępnych wyników, sprawozdanie z zadania zapewniającego, zalecenia	183
Rozdział VI. Uprawnienia głównego księgowego jednostki sektora finansów publicznych w zakresie umów i uchwał (zarządzeń) (Piotr Walczak)	187
1. Zagadnienia ogólne	187
2. Projekty umów – wstępna kontrola głównego księgowego	188
3. Zarządzenia (uchwały) – kompetencje i obowiązki głównego księgowego	191
3.1. Zarządzenia (uchwały) wydawane w związku z realizacją zadań statutowych JSFP	191
3.2. Zarządzenia (uchwały) dokumentujące system kontroli zarządczej	191
3.3. Zarządzenia (uchwały) ustalające i zmieniające plan finansowy	192
Rozdział VII. Rola i kompetencje głównego księgowego w jednostce obsługującej – centrum usług wspólnych (Joanna Kwiecień)	193
1. Prawa i obowiązki głównego księgowego	193
1.1. Formy organizacyjne funkcjonowania CUW	193
1.2. Wymogi, jakie musi spełniać główny księgowy	194
1.3. Główny księgowy w jednostce objętej wspólną obsługą finansowo-księgową	194
1.3.1. Prowadzenie rachunkowości jednostki obsługiwanej przez głównego księgowego zatrudnionego w CUW	194
1.3.2. Wykonywanie dyspozycji środkami pieniężnymi	195
1.3.3. Akceptacja dokumentów przez głównego księgowego	195
1.3.4. Kontrasygnata dokumentów przez głównego księgowego	196
2. Predyspozycje zawodowe głównego księgowego w CUW	197
Rozdział VIII. Odpowiedzialność głównego księgowego za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Piotr Walczak)	199
1. Wprowadzenie	199
2. Główny księgowy jako pracownik jednostki sektora finansów publicznych	200

2.1. Zakres podmiotowy odpowiedzialności	200
2.1.1. Powierzenie obowiązków głównemu księgowemu jako podstawa odpowiedzialności	201
2.1.2. Powierzenie obowiązków skarbnikowi	202
2.1.3. Niedokonanie lub nienależyte dokonanie kontroli wstępnej	203
2.1.4. Prawidłowe przekazanie obowiązków w zakresie gospodarki finansowej	203
2.2. Cechy powierzenia	204
2.3. Wyłączenie obowiązków z aktu powierzenia	206
3. Obowiązki w zakresie kontroli wstępnej	208
3.1. Kontrola wstępna	208
3.2. Zaciąganie zobowiązań	209
3.3. Dokonywanie wydatków	211
4. Zasada winy jako podstawa odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	213
5. Pozostałe zasady odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	214
5.1. Zasada stosowania ustawy obowiązującej w czasie popełnienia naruszenia	215
5.2. Zasada stosowania ustawy względniejszej dla sprawcy	215
5.3. Zasada wyłączenia przestępności czynu w przypadku kwoty minimalnej ...	215
5.4. Zasada niedochodzenia odpowiedzialności w przypadku znikomej szkodliwości czynu dla finansów publicznych	216
5.5. Zasada niedochodzenia odpowiedzialności w przypadku wystąpienia zdarzenia losowego	217
5.6. Zasada wyłączenia przedmiotowego stosowania przepisów DyscypFinPubU	218
5.7. Brak świadomości naruszenia	218
5.8. Przedawnienie karalności	218
6. Postępowanie w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	218
6.1. Organy właściwe	218
6.2. Postępowanie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	219
7. Prawa obwinionego w postępowaniu w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	221

Część III. Rachunkowość budżetowa i podatki

Rozdział I. Przepisy prawne regulujące zasady rachunkowości budżetowej i gospodarki finansowej jednostek sektora finansów publicznych (<i>Iwona Bobowska, Jacek Kowalski</i>)	227
1. Ustawa o rachunkowości jako zbiór norm generalnych dla jednostek sektora finansów publicznych	227
1.1. Zakres stosowania Rachunku przez JSFP	227
1.2. Badanie sprawozdań finansowych	228

1.3. Stosowanie krajowych standardów rachunkowości przez JSFP	229
1.4. Przepisy ogólne i szczególne	230
2. Ustawa o finansach publicznych jako główny akt prawny w zakresie gospodarki finansowej JSFP	230
2.1. Rozporządzenia regulujące zagadnienia rachunkowości JSFP	231
2.2. Zagadnienia związane z prowadzeniem rachunkowości w JSFP zapisane w FinPubU	231
2.3. Kształtowanie systemu rachunkowości na podstawie FinPubU	232
2.4. System księgowy dopasowany do specyfiki jednostki budżetowej	232
2.5. System księgowy dostosowany do potrzeb sporządzania sprawozdań budżetowych	233
3. Odębne zasady rachunkowości wynikające z rozporządzenia w sprawie rachunkowości oraz planów kont	234
3.1. Kasowa zasada wykonania budżetu JST	235
3.2. Szczególne zasady dotyczące ewidencji środków trwałych	236
3.3. Przychody i koszty JST	239
3.4. Odpisy aktualizujące wartość należności	239
3.5. Odsetki	240
3.6. Wycena należności i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych	241
3.7. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	242
4. Rola organu nadrzędnego w zakresie prowadzenia gospodarki finansowej i organizacji rachunkowości w jednostkach podległych	242
4.1. Zasady (polityka) rachunkowości	242
4.1.1. Zakres ingerencji przez organ nadrzędny	243
4.1.2. Grupowanie operacji gospodarczych	243
4.1.3. Stawki amortyzacyjne	244
4.1.4. Ujednolicone zasady w celu zwiększenia wiarygodności sporządzanych sprawozdań finansowych	244
4.1.5. Uproszczenia w rachunkowości	244
4.1.6. Ewidencja VAT	244
4.2. Zaciąganie zobowiązań w jednostkach budżetowych JST	245
4.2.1. Upoważnienia do zaciągania zobowiązań	245
4.2.2. Zawieranie umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki	246
4.2.3. Konieczność podawania limitów kwot w upoważnieniu	246
4.3. Karty płatnicze	246
4.4. Sprawozdanie finansowe	247
4.5. Sprawozdania budżetowe i statystyczne	248
Rozdział II. Księgowość budżetu a księgowość jednostek budżetowych (Maciej Woźniak)	251
1. Podstawa prawna księgowości jednostek sektora finansów publicznych	251

2. Reguły derogacyjne	252
3. Normatywna systematyka księgowości budżetowej oraz reguły jej podziału	253
4. Struktura ewidencji księgowej budżetu i jednostek organizacyjnych	254
4.1. Podobieństwa księgowości budżetu i jednostek organizacyjnych	254
4.2. Różnice w planie kont	255
4.3. Konieczność odrębnego prowadzenia ewidencji budżetu i jednostek organizacyjnych	255
5. Charakter prawny budżetu i jego umiejscowienie w aktach prawnych	258
6. Podmiotowość budżetu	259
7. Podmiotowość jednostek budżetowych	260
8. Podział przedmiotowy (zadaniowy)	261
9. Znaczenie zasady kasowości i memoriału oraz ich wpływ na rodzaje ewidencji .	262
9.1. Zasada memoriału	262
9.2. Zasada kasowości (kasowego wykonania)	262
9.3. Różnice w stosowaniu zasady kasowości i memoriału w jednostkach budżetowych i księgowości budżetu	263
9.4. Kasowa ewidencja księgowa budżetu na tle księgowania memoriałowego .	263
9.5. Skutki stosowania memoriału w ewidencji księgowej budżetu	266
9.6. Omówienie kasowego i memoriałowego wykonania budżetu – analiza empiryczna	267
9.7. Ewidencja księgowa przepływów środków między budżetem a jednostką budżetową	269
10. Wydatki, które nie wygasają z upływem roku budżetowego	270
11. Konta pozabilansowe w budżeci jednostki samorządu terytorialnego i w jednostkach budżetowych	272
Rozdział III. Rachunkowość budżetowa a rachunkowość jednostek gospodarczych – perspektywa praktyki (Elżbieta Dworak)	275
1. Pojęcia i przepisy regulujące	275
1.1. Rachunkowość budżetowa	275
1.2. Rachunkowość jednostek gospodarczych	276
2. Podejścia stosowane w rachunkowości	277
2.1. Plany kont	277
2.2. Plany finansowe	277
2.3. Ujęcie dochodów i wydatków	278
3. Różnice w ewidencji operacji gospodarczych	278
3.1. Zagadnienia wstępne	278
3.2. Różnice w ewidencji w zespole 0 – Aktywa trwałe	278
3.2.1. Zakup środka trwałego i pozostałych środków trwałych	279
3.2.2. Stopniowe umorzenie i amortyzacja środków trwałych	280
3.2.3. Dokonywanie odpisów aktualizacyjnych z tytułu trwałej utraty wartości	280

3.2.4. Wysięgowanie środka trwałego z tytułu likwidacji lub sprzedaży ...	281
3.2.5. Ewidencja dotacji otrzymanych na zakup środków trwałych	282
3.2.6. Inwestycje	282
3.3. Różnice w ewidencji w zespole 1 – Środki pieniężne i krótkoterminowe aktywa finansowe (w rachunkowości budżetowej – Środki pieniężne i rachunki bankowe)	283
3.4. Różnice w ewidencji w zespole 2 – Rozrachunki i roszczenia (w rachunkowości budżetowej – Rozrachunki i rozliczenia)	284
3.5. Różnice w ewidencji w zespole 3 – Materiały i towary	284
3.6. Różnice w ewidencji w zespole 4 – Koszty według rodzajów i ich rozliczenie oraz w zespole 5 – Koszty według typów działalności i ich rozliczenie	285
3.7. Różnice w ewidencji w zespole 6 – Produkty i rozliczenia międzyokresowe (w rachunkowości budżetowej – Produkty)	287
3.8. Różnice w ewidencji w zespole 7 – Przychody i koszty ich uzyskania (w rachunkowości budżetowej – Przychody, dochody i koszty)	288
3.9. Różnice w ewidencji w zespole 8 – Kapitały (fundusze) własne, fundusze specjalne, rezerwy i wynik finansowy (odpowiednio w rachunkowości budżetowej – Fundusze, rezerwy i wynik finansowy)	289
4. Różnice w sprawozdawczości finansowej	291
Rozdział IV. Klasyfikacja budżetowa – zakres podziałek, praktyczne znaczenie, zasady stosowania (Wojciech Lachiewicz)	293
1. Podstawa prawna stosowania klasyfikacji i wyjaśnienie podstawowych definicji, którymi operuje rozporządzenie	293
2. Funkcje klasyfikacji budżetowej	295
2.1. Funkcja planistyczna klasyfikacji budżetowej	295
2.2. Funkcja ewidencyjna (rachunkowa, księgowa)	298
2.2.1. Dekretacja dowodu księgowego	298
2.2.2. Klasyfikacja budżetowa w zapisach ksiąg rachunkowych	298
2.3. Funkcja sprawozdawcza (informacyjna)	299
2.4. Funkcja statystyczna	300
3. Dobór podziałek klasyfikacyjnych – jako proces wykładni prawa	301
4. Budowa i funkcjonowanie klasyfikacji budżetowej, czyli zasady doboru podziałek klasyfikacyjnych	302
4.1. Klasyfikacja dochodów	304
4.2. Klasyfikacja wydatków	305
4.3. Klasyfikacja przychodów i rozchodów budżetu	306
4.4. Dodatkowa klasyfikacja wydatków na bezpieczeństwo zewnętrzne i wewnętrzne	308
5. Zmiana rozporządzenia Ministra Finansów z 2.3.2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, wprowadzona nowelizacją z 18.4.2018 r.	308

5.1. Zmiany w układzie rozdziałów załącznika Nr 2 do KlasBudżR	308
5.1.1. Zmiany w dziale 500 „Handel” i w dziale 700 „Gospodarka mieszkaniowa”	308
5.1.2. Zmiany w dziale 710 „Działalność usługowa” i w dziale 900 „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”	309
5.1.3. Zmiany w dziale 713 „Nauka” i w dziale 803 „Szkolnictwo wyższe” .	309
5.1.4. Zmiana w dziale 750 „Administracja publiczna”	309
5.1.5. Zmiana w dziale 751 „Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa”	310
5.1.6. Zmiana w dziale 754 „Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa”	310
5.1.7. Zmiany w dziale 756 „Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem”	310
5.1.8. Zmiany w dziale 801 „Oświata i wychowanie”	311
5.1.9. Zmiany w dziale 855 „Rodzina”, w dziale 851 „Ochrona zdrowia” i w dziale 852 „Pomoc społeczna”	313
5.1.10. Inne zmiany w dziale 900 „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”	313
5.1.11. Zmiany w dziale 926 „Kultura fizyczna”	314
5.2. Zmiany w paragrafach dochodów z załącznika Nr 3 do KlasBudżR	314
5.3. Zmiany w paragrafach wydatków z załącznika Nr 4 do KlasBudżR	315
5.4. Zmiany w paragrafach z załącznika Nr 7 do KlasBudżR	317
5.5. Zmiany w paragrafach z załącznika Nr 8 do KlasBudżR	318
5.6. Podsumowanie	318
6. Zmiana rozporządzenia Ministra Finansów z 2.3.2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, wprowadzona nowelizacją z 18.7.2018 r.	319
6.1. Grupy paragrafowe wydatków	319
6.2. Zastosowanie grup paragrafowych	320
Rozdział V. Bankowa obsługa budżetu jednostek samorządu terytorialnego (Krzysztof Hudzik, Piotr Wieczorek)	323
1. Wprowadzenie	323
2. Wybór banku do obsługi bankowej budżetu jednostki samorządu terytorialnego	325
3. Umowa na prowadzenie obsługi bankowej budżetu jednostki samorządu terytorialnego	328
4. Wspólny rachunek bankowy	329
5. Wspólny rachunek bankowy urzędu i organu – ewidencja	330
Rozdział VI. Środki trwale wysokocenne i niskocenne w jednostkach sektora finansów publicznych z uwzględnieniem KSR 11 (Teresa Krawczyk)	337
1. Informacje ogólne	337

2. Środki trwałe w ujęciu rachunkowym z uwzględnieniem KSR 11 i rozporządzenia z 13.9.2017 r. w sprawie zasad rachunkowości	339
2.1. Aktywa trwałe i obrotowe – rozróżnienie	339
2.2. Definicja środków trwałych według ustawy o rachunkowości	339
2.3. Definicja i przyporządkowanie środków trwałych zgodnie z KSR 11	342
2.4. Definicja środków trwałych według rozporządzenia z 13.9.2017 r. w sprawie zasad rachunkowości	344
2.5. Składnik majątku (obiekt inwentarzowy)	346
2.5.1. Pojedynczy obiekt inwentarzowy	347
2.5.1.1. Wyodrębnienie pojedynczego obiektu inwentarzowego	347
2.5.1.2. Księgi inwentarzowe	349
2.5.1.3. Części dodatkowe i peryferyjne	350
2.5.2. Zbiorcze obiekty inwentarzowe i sieciowe środki trwałe	350
2.5.2.1. Wyodrębnienie zbiorczego obiektu inwentarzowego	350
2.5.2.2. Zbiorczy obiekt zespolony funkcjonalnie	351
2.5.2.3. Zbiorczy obiekt zespolony rodzajowo	353
3. Środki trwałe w ujęciu podatkowym	354
4. Zasady gospodarowania środkami publicznymi i sprawowania kontroli zarządczej w zakresie majątku w JSFP	357
5. Niskocenne środki trwałe w świetle ustawy o rachunkowości, KSR 11 i rozporządzeniu z 13.7.2017 r. w sprawie zasad rachunkowości	359
5.1. Niskocenne środki trwałe w świetle ustawy o rachunkowości	359
5.2. Jednorazowy odpis wartości początkowej środka trwałego według KSR 11 – wyznaczenie poziomu istotności i stosowanie uproszczeń	360
5.3. Jednorazowy odpis wartości początkowej środka trwałego według rozporządzenia z 13.9.2017 r. w sprawie rachunkowości – konto 013 „Pozostałe środki trwałe”	364
5.4. Zakup materiałów w jednostce – odniesienie w koszty	375
6. Przekazanie majątku jednostkom organizacyjnym sektora finansów publicznych	377
6.1. Podstawa prawna przekazania nieruchomości	377
6.2. Nieruchomości i działki gruntowe	378
6.3. Obowiązek prowadzenia ksiąg pomocniczych dla środków trwałych	379
6.4. Forma przekazania nieruchomości	379
6.4.1. Ewolucja przepisów	379
6.4.2. Trwały zarząd w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych	380
6.5. Użytkowanie wieczyste – forma przekazania nieruchomości jednostkom posiadającym osobowość prawną	386
6.5.1. Charakter prawny użytkowania wieczystego	386
6.5.2. Formalności związane z przekazaniem nieruchomości w użytkowanie wieczyste	387
6.5.3. Długość okresu użytkowania wieczystego	388

6.5.4. Zasady sprzedaży nieruchomości albo oddania w użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowej	388
6.5.5. Ujmowanie użytkowania wieczystego w ewidencji księgowej	389
6.5.6. Wycena nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste	389
6.5.7. Odpisy amortyzacyjne od wartości prawa wieczystego użytkowania	389
6.5.8. Ujmowanie w ewidencji księgowej nieruchomości Skarbu Państwa	389
6.5.9. Zmiany w użytkowaniu wieczystym od 1.1.2019 r.	390
6.6. Użytkowanie, w tym użytkowanie bezpłatne	391
6.6.1. Użytkowanie w instytucji kultury	392
6.6.2. Użytkowanie w SPZOZ	394
6.7. Umowy użyczenia, najem i dzierżawa	396
Rozdział VII. Odliczanie podatku naliczonego za pomocą prewspółczynnika i proporcji (<i>Robert Smoczyński, Magdalena Jastrowicz-Sury (pkt 1–3), Marek Piotrowski (pkt 4–5), Karolina Gierszewska, Paweł Barnik (pkt 4.4, 4.7, 4.8, 4.9, 4.10, 4.11)</i>)	401
1. Wprowadzenie – centralizacja VAT w jednostkach samorządu terytorialnego	401
2. Wyrok TSUE i uchwała NSA – centralizacja rozliczeń	402
3. Zarządzenie	403
4. Prewspółczynnik	405
4.1. Uprawnienie do odliczenia podatku naliczonego	405
4.2. Ustalenie kwoty podatku naliczonego na podstawie prewspółczynnika	407
4.3. Metoda określania proporcji	409
4.4. Prewspółczynnik w jednostkach samorządowych	410
4.5. Okres (rok), za jaki pobierane są dane do wskaźnika	415
4.6. Kwestie techniczne przy obliczaniu wskaźnika	416
4.7. Obrót z działalności gospodarczej – część wspólna dla wszystkich jednostek JST	417
4.8. Dochody wykonane – część wspólna dla wszystkich jednostek JST	419
4.9. Dochody wykonane urzędu obsługującego JST (urzędu gminy/miasta, starostwa, urzędu marszałkowskiego)	420
4.10. Dochody wykonane jednostki budżetowej	425
4.11. Przychody wykonane zakładu budżetowego	426
4.12. Roczna korekta podatku naliczonego	428
4.13. Zmiana sposobu wykorzystywania inwestycji w okresie korekty na ten związany z działalnością gospodarczą	430
5. Proporcja	433
5.1. Stosowanie proporcji dla celów odliczenia podatku naliczonego	433
5.2. Sposób określania proporcji	434
5.3. Proporcja w jednostkach samorządowych	437
5.4. Roczna korekta podatku naliczonego	437
Rozdział VIII. Mechanizm podzielonej płatności w jednostkach samorządu terytorialnego (<i>Teresa Krawczyk</i>)	441

1. Informacje ogólne	441
2. Zasady działania mechanizmu podzielonej płatności	442
3. Wydzielony rachunek VAT	446
4. Zamknięty katalog uznawania i obciążania rachunku VAT	446
5. Realizacja polecenia przelewu w systemie podzielonej płatności	450
6. Brak środków lub niewystarczające środki na rachunku VAT	450
7. Zamykanie rachunków	452
8. Możliwość wypłaty pieniędzy z rachunku VAT	452
9. Korzyści ze stosowania mechanizmu podzielonej płatności	453
9.1. Korzyści dla podatnika, który skorzysta z mechanizmu podzielonej płatności	453
9.2. Inne korzyści dla podatników odprowadzających VAT do urzędu skarbowego i korzystających z mechanizmu podzielonej płatności	455
10. Odpowiedzialność odbiorcy, który przez pomyłkę otrzymał przelew z zastosowaniem mechanizmu podzielonej płatności	456
11. Zmiany w rachunkowości wynikające z wprowadzenia mechanizmu podzielonej płatności	457
11.1. Ewidencja VAT w jednostkach samorządu terytorialnego, w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych – utworzenie nowego konta „Rachunek bankowy VAT”	457
11.2. Ujmowanie środków na rachunku VAT w sprawozdaniu finansowym	459
12. Otrzymywanie i dokonywanie płatności przy zastosowaniu mechanizmu podzielonej płatności w jednostce samorządu terytorialnego	460
12.1. Możliwości tworzenia rachunku VAT z uwzględnieniem specyfiki sektora publicznego po centralizacji VAT	460
12.2. Uwolnienie środków pieniężnych zamrożonych na rachunku VAT w jednostkach budżetowych i samorządowym zakładzie budżetowym	462
12.3. Możliwość prowadzenia jednego rachunku lub kilku rachunków VAT dla jednostki samorządu terytorialnego	462
13. Księgowanie operacji typu split payment	467
13.1. Wypłata dla kontrahenta	467
13.2. Przekazanie środków pomiędzy rachunkami VAT jednostki samorządu terytorialnego	468
Rozdział IX. Księgowe i sprawozdawcze procedury likwidacji jednostek budżetowych oraz samorządowych zakładów budżetowych (Dorota Adamek-Hyska)	473
1. Obowiązki wynikające z przepisów o finansach publicznych	473
2. Likwidacja jednostki a trwałe zarząd	476
3. Obowiązki wynikające z przepisów o rachunkowości	476
4. Podstawowe dekretacje w urzędzie JST, który przejmuje składniki majątkowe po likwidowanej jednostce budżetowej lub samorządowym zakładzie budżetowym	483
5. Sprawozdania budżetowe likwidowanych jednostek	485
6. Przechowywanie dokumentacji likwidowanej jednostki	485

Część IV. Organizacja rachunkowości budżetowej

Rozdział I. Polityka rachunkowości (Sebastian Bach)	491
1. Podstawa prawna	491
2. Elementy obowiązkowe dokumentacji zasad (polityki) rachunkowości	492
2.1. Obowiązek określenia roku obrotowego oraz wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych	492
2.2. Metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego ..	493
2.2.1. Wycena środków trwałych stanowiących własność Skarbu Państwa lub JST otrzymanych nieodpłatnie	493
2.2.2. Zasady umarzania lub amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	494
2.2.3. Jednorazowe umorzenie	494
2.2.4. Jednorazowe umorzenie w jednostkach zwolnionych z podatku dochodowego od osób prawnych	494
2.2.5. Odpisy aktualizujące wartość należności	495
2.2.6. Określenie zasad ustalania wyniku	495
2.3. Prowadzenie ksiąg rachunkowych	502
2.3.1. Sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych	502
2.3.2. Określenie techniki prowadzenia ksiąg rachunkowych	502
2.3.3. Szczególne rozwiązania ewidencyjne	502
2.3.4. Zakładowy plan kont	502
2.3.5. Wykaz ksiąg rachunkowych	503
2.4. Opis systemu przetwarzania danych (systemu informatycznego)	503
3. Uproszczenia w zasadach (polityce) rachunkowości	507
4. Pozostałe zapisy ujmowane w zasadach (polityce) rachunkowości	508
4.1. Wartości niematerialne i prawne o wartości poniżej kwoty 10 000 zł	508
4.2. Aktualizacja wartości należności	509
4.3. Określenie daty tzw. zamknięcia miesiąca, po której operacje gospodarcze dotyczące tego miesiąca nie będą już ujmowane	509
4.4. Prowadzenie zobowiązań według podziałek klasyfikacji budżetowej	510
5. Formalne uregulowanie dokumentacji zasad (polityki) rachunkowości jednostki	510
6. Zakładowy plan kont	511
6.1. Ewidencja bilansowa	511
6.1.1. Opracowanie planu kont budżetu i jednostki	511
6.1.2. Opis zasad funkcjonowania kont	512
6.1.3. Dochody budżetu JST nieujęte w planach finansowych innych samorządowych jednostek budżetowych	513
6.1.4. Określenie zasad prowadzenia ewidencji analitycznej	513
6.2. Ewidencja pozabilansowa	514
7. Dokumentacja dodatkowa jako uzupełnienie zasad (polityki) rachunkowości	516

8. Instrukcja inwentaryzacyjna	516
9. Instrukcja kontroli i obiegu dokumentów finansowo-księgowych	518
Rozdział II. Zakładowy plan kont – podstawa ewidencji księgowej każdej jednostki (sektora finansów publicznych) (<i>Gabriela Czech (pkt 1, 2.1, 4), Agata Dzięgiel-Matras (pkt 5), Monika Kaczurak-Kozak (pkt 2.2, 3)</i>)	521
1. Ogólne wytyczne w zakresie tworzenia zakładowego planu kont	521
2. Plan kont dla jednostek budżetowych	524
2.1. Przykładowy zakładowy plan kont dla jednostki budżetowej – urzędu gminy	524
2.1.1. Konto 011 „Środki trwałe”	526
2.1.1.1. Stosowanie stawek amortyzacyjnych oraz postępowanie ze środkami trwałymi o wartości poniżej 10 000 zł	527
2.1.1.2. Ujawnienie i niedobór	528
2.1.1.3. Likwidacja środka trwałego – wprowadzenie konta pozabilansowego	529
2.1.1.4. Zakup środka trwałego – wybór między kontem 011 a 080	529
2.1.2. Konto 013 „Pozostałe środki trwałe”	530
2.1.3. Konto 015 „Mienie zlikwidowanych jednostek”	531
2.1.4. Konto 020 „Wartości niematerialne i prawne”	532
2.1.5. Konto 030 „Długoterminowe aktywa finansowe”	533
2.1.6. Konto 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”	533
2.1.7. Konto 072 „Umorzenie pozostałych środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz zbiorów bibliotecznych”	534
2.1.8. Konto 073 „Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe”	535
2.1.9. Konto 080 „Środki trwałe w budowie (inwestycje)”	535
2.1.10. Konto 101 „Kasa”	536
2.1.11. Konto 130 „Rachunek bieżący jednostki”	538
2.1.12. Konto 135 „Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia”	539
2.1.13. Konto 139 „Inne rachunki bankowe”	540
2.1.14. Konto 140 „Krótkoterminowe aktywa finansowe”	540
2.1.15. Konto 141 „Środki pieniężne w drodze”	541
2.1.16. Konto 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”	542
2.1.17. Konto 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”	543
2.1.18. Konto 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”	544
2.1.19. Konto 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych”	545
2.1.20. Konto 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich”	548
2.1.21. Konto 225 „Rozrachunki z budżetami”	549
2.1.22. Konto 226 „Długoterminowe należności budżetowe”	551

2.1.23. Konto 229 „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne”	552
2.1.24. Konto 231 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”	553
2.1.25. Konto 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”	554
2.1.26. Konto 240 „Pozostałe rozrachunki”	555
2.1.27. Konto 241 „Pozostałe rozrachunki – przedpłaty” (konto fakultatywne)	557
2.1.28. Konto 245 „Wpływy do wyjaśnienia”	558
2.1.29. Konto 290 „Odpisy aktualizujące należności”	558
2.1.30. Konto 310 „Materiały”	560
2.1.31. Konto 400 „Amortyzacja”	561
2.1.32. Konto 401 „Zużycie materiałów i energii”	562
2.1.33. Konto 402 „Usługi obce”	562
2.1.34. Konto 403 „Podatki i opłaty”	563
2.1.35. Konto 404 „Wynagrodzenia”	563
2.1.36. Konto 405 „Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia”	563
2.1.37. Konto 409 „Pozostałe koszty rodzajowe”	564
2.1.38. Konto 490 „Rozliczenie kosztów”	564
2.1.39. Konto 640 „Rozliczenia międzyokresowe kosztów”	565
2.1.40. Konto 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych”	565
2.1.41. Konto 750 „Przychody finansowe”	566
2.1.42. Konto 751 „Koszty finansowe”	567
2.1.43. Konto 760 „Pozostałe przychody operacyjne”	567
2.1.44. Konto 761 „Pozostałe koszty operacyjne”	568
2.1.45. Konto 800 „Fundusz jednostki”	569
2.1.46. Konto 810 „Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje”	570
2.1.47. Konto 840 „Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów”	571
2.1.48. Konto 851 „Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych”	571
2.1.49. Konto 855 „Fundusz mienia zlikwidowanych jednostek”	572
2.1.50. Konto 860 „Wynik finansowy”	572
2.1.51. Konta pozabilansowe	573
2.1.51.1. Konto 976 „Wzajemne rozliczenia między jednostkami”	573
2.1.51.2. Konto 980 „Plan finansowy wydatków budżetowych”	575
2.1.51.3. Konto 981 „Plan finansowy niewygasających wydatków”	575
2.1.51.4. Konto 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego”	575
2.1.51.5. Konto 999 „Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat”	576
2.1.52. Konta pozabilansowe tworzone fakultatywnie	576
2.1.52.1. Konto 900 „Środki trwałe w likwidacji”	577
2.1.52.2. Konto 900-01 „Środki trwałe użyczone”	577

2.2. Przykładowy ZPK dla jednostki budżetowej realizującej zadania z zakresu oświaty	577
2.2.1. Konto 014 „Zbiory biblioteczne”	578
2.2.2. Konto 132 „Rachunek dochodów jednostek budżetowych”	578
2.2.3. Konto 700 „Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia”	579
2.2.4. Konto 740 „Dotacje i środki na inwestycje”	580
2.2.5. Konto 870 „Podatki i obowiązkowe rozliczenia z budżetem obciążające wynik finansowy”	580
3. Plan kont dla samorządowych zakładów budżetowych	580
3.1. Konta bilansowe	582
3.1.1. Konto 131 „Rachunek bieżący samorządowych zakładów budżetowych”	582
3.1.2. Konto 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”	583
3.1.3. Zespół 5 „Koszty według typów działalności i ich rozliczenie”	583
3.1.4. Konto 600 „Produkty gotowe i półfabrykaty”	584
3.1.5. Konto 700 „Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia”	584
3.1.6. Konto 740 „Dotacje i środki na inwestycje”	585
3.1.7. Konto 820 „Rozliczenie wyniku finansowego”	585
3.1.8. Konto 870 „Podatki i obowiązkowe rozliczenia z budżetem obciążające wynik finansowy”	586
3.2. Konto pozabilansowe – konto 985 „Zaangażowanie środków samorządowych zakładów budżetowych”	586
4. Plan kont budżetu JST	587
4.1. Konta bilansowe	588
4.1.1. Konto 133 „Rachunek budżetu”	588
4.1.2. Konto 134 „Kredyty bankowe”	590
4.1.3. Konto 135 „Rachunek środków na niewygasające wydatki”	591
4.1.4. Konto 140 „Środki pieniężne w drodze”	594
4.1.5. Konto 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”	594
4.1.6. Konto 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych”	595
4.1.7. Konto 224 „Rozrachunki budżetu”	596
4.1.8. Konto 225 „Rozliczenie niewygasających wydatków”	597
4.1.9. Konto 240 „Pozostałe rozrachunki”	597
4.1.10. Konto 250 „Należności finansowe”	598
4.1.11. Konto 260 „Zobowiązania finansowe”	598
4.1.12. Konto 290 „Odpisy aktualizujące należności”	599
4.1.13. Konto 901 „Dochody budżetowe”	600
4.1.14. Konto 902 „Wydatki budżetu”	601
4.1.15. Konto 903 „Niewykonane wydatki”	602
4.1.16. Konto 904 „Niewygasające wydatki”	602
4.1.17. Konto 909 „Rozliczenia międzyokresowe”	602

4.1.18. Konto 960 „Skumulowane wyniki budżetu”	603
4.1.19. Konto 961 „Wynik wykonania budżetu”	603
4.1.20. Konto 962 „Wynik na pozostałych operacjach”	604
4.1.21. Konto 968 „Prywatyzacja”	604
4.2. Konta pozabilansowe	605
4.2.1. Konto 991 „Planowane dochody budżetu”	605
4.2.2. Konto 992 „Planowane wydatki budżetu”	605
4.2.3. Konto 993 „Rozliczenia z innymi budżetami”	605
5. Plan kont dla rachunkowości podatkowej	606
5.1. Konta bilansowe	606
5.1.1. Konto 101 „Kasa”	606
5.1.2. Konto 130 „Rachunek bieżący urzędu”	607
5.1.3. Konto 141 „Środki pieniężne w drodze”	607
5.1.4. Konto 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”	607
5.1.5. Konto 226 „Długoterminowe należności budżetowe”	609
5.1.6. Konto 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych”	609
5.2. Konta pozabilansowe	610
5.2.1. Konto 990 „Rozrachunki z osobami trzecimi z tytułu ich odpowiedzialności za zobowiązania podatkowe podatnika”	610
5.2.2. Konto 991 „Rozrachunki z inkasentami z tytułu pobieranych przez nich podatków podlegających przypisaniu na kontach podatników”	610
Rozdział III. Zmiany w zakresie treści rozporządzenia w sprawie rachunkowości budżetowej oraz planów kont (<i>Jarosław Jurga (pkt 1, 2), Mieczysława Cellary (pkt 3, 4, 5.1), Elżbieta Dworak (5.2, 5.3, 5.4)</i>)	613
1. Wprowadzenie	613
2. Zmiany w treści rozporządzenia	613
3. Zmiany w treści planu kont dla budżetów JST	617
4. Zmiany w treści planu kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych	617
5. Zagadnienia problemowe dotyczące opisów kont	620
5.1. Ewidencja środków trwałych na koncie 011 „Środki trwałe” po podniesieniu w prawie podatkowym kwoty uznawania środków trwałych za aktywa niskocenne	620
5.2. Ewidencja z wykorzystaniem kont 820 „Rozliczenie wyniku finansowego” i 870 „Podatki i obowiązkowe rozliczenia z budżetem obciążające wynik finansowy”	622
5.3. Stosowanie konta 640 „Rozliczenia międzyokresowe kosztów”	623
5.4. Stosowanie konta 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego”	628
Rozdział IV. Inwentaryzacja (<i>Elżbieta Dworak, Bożena Rudnicka</i>)	631
1. Definicja inwentaryzacji	631

2. Regulacje prawne w zakresie inwentaryzacji	631
3. Wymóg posiadania instrukcji inwentaryzacyjnej	632
4. Osoby odpowiedzialne w procesie inwentaryzacji	632
5. Osoby odpowiedzialne a centra usług wspólnych	633
6. Instrukcja inwentaryzacyjna	635
6.1. Cel inwentaryzacji oraz zasady działania komisji inwentaryzacyjnej	636
6.1.1. Cel inwentaryzacji	636
6.1.2. Komisja inwentaryzacyjna i zespoły spisowe	636
6.2. Metody (techniki) inwentaryzacji	638
6.3. Metody inwentaryzacji a zakres inwentaryzacji	639
6.4. Terminy ustawowe	641
6.5. Etapy inwentaryzacji	644
6.5.1. Czynności przygotowawcze	644
6.5.2. Czynności właściwe	646
6.5.3. Czynności rozliczeniowe	646
6.5.4. Czynności poinwentaryzacyjne	647
7. Organizacja inwentaryzacji	648
8. Metody inwentaryzacji	648
8.1. Spis z natury	648
8.2. Uzgadnianie sald	651
8.3. Weryfikacja stanów księgowych	653
8.4. Uproszczenia	660
9. Zakres inwentaryzacji	660
10. Inwentaryzacja nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego	661
10.1. Gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa przez starostów	661
10.2. Zasady ujmowania w księgach nieruchomości Skarbu Państwa	662
10.3. Sposób inwentaryzacji nieruchomości Skarbu Państwa	662
10.4. Termin na dokonanie inwentaryzacji nieruchomości Skarbu Państwa	663
10.5. Inwentaryzacja nieruchomości otrzymanych w trwały zarząd	664
10.6. Częstotliwość inwentaryzacji gruntów	665
11. Różnice inwentaryzacyjne	665
11.1. Niedobory zawinione i niezawinione	666
11.2. Ewidencja różnic inwentaryzacyjnych	668
11.3. Wycena niedoborów	669
12. Dokumentowanie inwentaryzacji i zasady przechowywania dokumentacji inwentaryzacyjnej	670
13. Instrukcja inwentaryzacyjna	672
Rozdział V. Ewidencja księgowa w elektronicznych systemach przetwarzania danych (Maciej Woźniak)	687
1. Ewidencja elektroniczna w kontekście urzędzeń księgowych	687

2. Ewidencja elektroniczna na gruncie obowiązujących przepisów prawa	689
2.1. Wewnętrzne funkcjonowanie systemu księgowego	690
2.2. Zewnętrzna funkcja ewidencji	691
3. Przechowywanie danych w postaci elektronicznej	692
3.1. Normatywne podstawy przechowywania ksiąg rachunkowych w elektronicznych systemach przetwarzania danych	693
3.2. Ochrona danych księgowych	694
3.3. Przechowywanie danych księgowych	694
4. Ustalenia końcowe	696
Rozdział VI. Dowody księgowe (Maciej Woźniak)	699
1. Podstawy normatywne i definicje	699
2. Definicja dowodu księgowego	700
3. Rodzaje dowodów księgowych	701
4. Wymagania stawiane dokumentom księgowym w zakresie identyfikacji podmiotowo-przedmiotowej	702
4.1. Wymagania formalne	702
4.2. Ograniczenia informacji identyfikujących dowód księgowy	703
4.3. Stosowanie uproszczeń a wartość zrealizowanej operacji	705
5. Dokument księgowy w obrocie elektronicznym	706
6. Ochrona dokumentów księgowych oraz zasady ich przechowywania	708
6.1. Sposób przechowywania dokumentów księgowych	708
6.2. Terminy przechowywania dokumentów księgowych	708
7. Dokument księgowy w instrukcji obiegu i kontroli dokumentów	709
7.1. Znaczenie instrukcji obiegu dokumentów	709
7.2. Podstawy normatywne instrukcji	709
7.3. Podstawowe uregulowania w zakresie obiegu i kontroli dokumentów	710
7.3.1. Zasady dokonywania korekt	710
7.3.2. Zasady kontroli dokumentów księgowych	711
7.3.3. Zgodność z instrukcją kancelaryjną	711
Część V. Wybrane księgowania	
Rozdział I. Księgowanie VAT (Małgorzata Wojtczak)	715
1. Wprowadzenie	715
1.1. Przepisy ustawy o finansach publicznych	716
1.2. Przepisy ogólne ustawy o rachunkowości	716
1.3. Przepisy wykonawcze do ustawy o finansach publicznych	717
2. Uzupełnienie zakładowego planu kont	720
3. Ustalenie zakładowego planu kont – uzgodnienie jednolitej ewidencji podatku od towarów i usług w jednostce budżetowej i samorządowym zakładzie budżetowym	732
3.1. Zagadnienia ogólne	732

3.2. Opis funkcjonowania rachunków bieżących – subkonta VAT	733
3.3. Opis funkcjonowania konta 225-1 „Rozliczenie VAT naliczonego” oraz jego analityki	734
3.4. Opis funkcjonowania konta 225-2 „Rozliczenie VAT należnego” i jego analityki	735
3.5. Opis funkcjonowania konta 225-3 „Rozliczenie VAT z Urzędem (J) – deklaracja cząstkowa” i jego analityki	736
4. Procedury kontrolne w zakresie przestrzegania postanowień zakładowego planu kont w jednostkach organizacyjnych i urzędzie JST	737
Rozdział II. Środki europejskie (Lucyna Hanus)	739
1. Gospodarowanie środkami europejskimi	739
1.1. Ustawowa definicja środków europejskich	739
1.2. Specyfika budżetu środków europejskich	740
1.3. Wykonywanie budżetu środków europejskich	740
1.4. Płatności i ich zlecenia	741
1.5. Konsekwencje nieterminowego rozliczenia płatności zaliczkowej	741
1.6. Rachunek bankowy środków europejskich	743
1.7. Współfinansowanie krajowe projektów	744
1.8. Klasyfikacja dochodów z tytułu płatności	744
2. Ramowe plany kont	749
3. Schematy księgowania z wyjaśnieniami	756
Rozdział III. Rezerwy w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych (Janina Bielałak)	763
1. Wprowadzenie	763
1.1. Zasada memoriału i współmierności oraz zasada ostrożności a obowiązek tworzenia rezerw	763
1.2. Zasada istotności w odniesieniu do rezerw	764
1.3. Wprowadzenie zharmonizowanych zasad rachunkowości dla podmiotów publicznych	764
2. Definicja i interpretacja rezerw	766
2.1. Informacje ogólne	766
2.2. Rezerwy na odroczony podatek dochodowy (art. 37 ust. 5 ustawy o rachunkowości)	770
2.3. Rezerwy z art. 35d ustawy o rachunkowości	771
2.4. Rezerwy na koszty i straty spowodowane zaniechaniem lub utratą zdolności do kontynuacji działalności	772
2.5. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy o rachunkowości)	772
3. Zasady wyceny rezerw	774
4. Ewidencja rezerw	778
4.1. Ewidencja tzw. klasycznych rezerw na zobowiązania	778

4.2. Ewidencja biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów mających charakter rezerw	786
5. Prezentacja rezerw w sprawozdaniu finansowym	788
6. Polskie przepisy a IPSAS Nr 19 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”	790
7. Nieprawidłowości w zakresie ustalania, wyceny i prezentacji rezerw w świetle wyników kontroli Najwyższej Izby Kontroli	791
Część VI. Sprawozdawczość i raporty księgowe	
Rozdział I. Sprawozdania finansowe jednostek sektora finansów publicznych	
<i>(Małgorzata Wojtczak)</i>	797
1. Cel sporządzania sprawozdań finansowych w sektorze samorządowym	797
1.1. Użytkownicy informacji pochodzących ze sprawozdań finansowych	798
1.2. Użyteczność informacji wykazanych w sprawozdaniach finansowych	798
2. Powiązania pomiędzy rachunkowością, księgami rachunkowymi i sprawozdaniami finansowymi	799
2.1. Przyjęte zasady rachunkowości (w tym plan kont oraz wykaz ksiąg rachunkowych)	800
2.2. Prowadzenie ksiąg rachunkowych	800
2.3. Sporządzanie sprawozdania finansowego JST	801
3. Powiązania pomiędzy kontami a poszczególnymi wierszami sprawozdań	802
3.1. Bilans jednostki budżetowej/samorządowego zakładu budżetowego	803
3.2. Rachunek zysków i strat	819
3.3. Zestawienie zmian w funduszu jednostki budżetowej/samorządowego zakładu budżetowego	828
3.4. Bilans z wykonania budżetu	833
4. Przygotowanie systemu finansowo-księgowego do sporządzania sprawozdań finansowych – wybrane zagadnienia	837
4.1. Prezentacja środków trwałych	837
4.2. Prezentacja środków trwałych w budowie (inwestycji)	838
4.3. Prezentacja należności krótkoterminowych	839
4.4. Prezentacja danych z konta 201 „Rozrachunki z dostawcami i odbiorcami”	840
Rozdział II. Informacja dodatkowa jako nowy element sprawozdania finansowego	
<i>(Małgorzata Wojtczak)</i>	843
1. Wprowadzenie	843
2. Podstawy prawne	845
3. Zakres instrukcji (w tym wytyczne do zakładowego planu kont)	846
4. Wyjaśnienia do wzoru	847
5. Wzór wytycznych do zakładowych planów kont	856
Rozdział III. Wytyczne w zakresie sporządzania sprawozdania finansowego o charakterze łącznym w JST	
<i>(Małgorzata Wojtczak)</i>	867
1. Zagadnienia ogólne	867

2. System rachunkowości w podległych jednostkach organizacyjnych JST	868
3. Zasady grupowania operacji istotnych dla rodzaju działalności dla podległych jednostek organizacyjnych JST	871
3.1. Ustalenia ogólne	871
3.2. Ustalenia szczegółowe	872
3.3. Ustalenia dla jednostek posiadających wzajemne rozliczenia	872
4. Wytyczne dla jednostek budżetowych oraz samorządowych zakładów budżetowych do wyceny i prezentacji danych finansowych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym	873
4.1. Uwagi ogólne	873
4.2. Wskazówki do sporządzania sprawozdania finansowego o charakterze łącznym	876
4.3. Wykorzystanie danych ze sprawozdania finansowego o charakterze łącznym do sporządzania bilansu skonsolidowanego JST	878
Rozdział IV. Sprawozdawczość budżetowa (Aleksandra Bieniaszewska, Mieczysława Cellary (pkt 5.1, 5.2, 5.5, 5.6), Barbara Wołczak, Małgorzata Wojtczak (5.10))	881
1. Zagadnienia ogólne	881
2. Zmiany w sprawozdawczości budżetowej	885
3. Ogólne zasady sporządzania sprawozdań budżetowych	886
3.1. Zagadnienia wstępne	886
3.2. Sprawozdania jednostek samorządowych	887
3.3. Sprawozdania jednostek państwowych	887
4. Korekty sprawozdań	888
4.1. Korekty w sprawozdaniach sporządzanych przez jednostki samorządowe ..	888
4.2. Korekty w sprawozdaniach sporządzanych przez jednostki państwowe	889
5. Wyjaśnienia do poszczególnych sprawozdań	890
5.1. Rb-27 – sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych	890
5.1.1. Jednostki zobowiązane do sporządzenia sprawozdania Rb-27	890
5.1.2. Zmiany w zakresie sporządzania sprawozdania Rb-27 – sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych	890
5.1.3. Najważniejsze zasady wypełniania sprawozdania Rb-27	890
5.1.4. Bilansowanie pozycji sprawozdania	895
5.2. Rb-27S – sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego	905
5.2.1. Jednostki zobowiązane do sporządzenia sprawozdania	905
5.2.2. Zmiany wprowadzone przez nowe rozporządzenie	905
5.2.3. Najważniejsze zasady sporządzania sprawozdania Rb-27S	908
5.2.4. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości przy sporządzaniu sprawozdania Rb-27S	909
5.3. Rb-27ZZ – sprawozdanie z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych JST	913

5.3.1. Jednostki zobowiązane do sporządzenia sprawozdania Rb-27ZZ	913
5.3.2. Najważniejsze zasady sporządzania sprawozdania Rb-27ZZ	913
5.3.3. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości związane ze sporządzeniem sprawozdania Rb-27ZZ	914
5.4. Rb-NDS – sprawozdanie o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego	914
5.4.1. Jednostki zobowiązane do sporządzenia sprawozdania Rb-NDS	914
5.4.2. Zmiany wprowadzone przez nowe rozporządzenie	914
5.4.3. Najważniejsze zasady sporządzania sprawozdania	921
5.4.4. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości przy sporządzaniu sprawozdania Rb-NDS	924
5.5. Rb-28 – sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetu państwa	925
5.5.1. Jednostki zobowiązane do sporządzania sprawozdania Rb-28	925
5.5.2. Najważniejsze zasady wypełniania sprawozdania Rb-28	925
5.5.3. Sprawozdania łączne	928
5.6. Rb-28S – sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego .	930
5.6.1. Jednostki zobowiązane do sporządzania sprawozdania Rb-28S	930
5.6.2. Najważniejsze zasady sporządzania sprawozdania Rb-28S	930
5.6.3. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości przy sporządzaniu sprawozdania Rb-28S	932
5.7. Rb-28NWS – sprawozdanie z wykonania planu wydatków samorządowej jednostki budżetowej/JST, które nie wygasły z upływem roku budżetowego	937
5.7.1. Jednostki zobowiązane do sporządzenia sprawozdania Rb-28NWS .	937
5.7.2. Najważniejsze zasady sporządzania sprawozdania Rb-28NWS	937
5.7.3. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości przy sporządzaniu sprawozdania Rb-28NWS	938
5.8. Rb-ST – sprawozdanie o stanie środków na rachunkach bankowych jednostki samorządu terytorialnego	938
5.8.1. Jednostki zobowiązane do sporządzenia sprawozdania Rb-ST	938
5.8.2. Zmiany wprowadzone przez nowe rozporządzenie	938
5.8.3. Najważniejsze zasady sporządzania sprawozdania Rb-ST	938
5.8.4. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości przy sporządzaniu sprawozdania Rb-ST	939
5.9. Rb-PDP – sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych	939
5.9.1. Jednostki zobowiązane do sporządzania sprawozdania Rb-PDP	939
5.9.2. Zmiany wprowadzone przez nowe rozporządzenie	939
5.9.3. Najważniejsze zasady sporządzania sprawozdania Rb-PDP	941
5.9.4. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości przy sporządzaniu sprawozdania Rb-PDP	941
5.10. Rb-30S sprawozdanie z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych	942

5.10.1. Jednostki zobowiązane do sporządzenia sprawozdania Rb-30S	942
5.10.2. Zmiany wprowadzone przez nowe rozporządzenie	942
5.10.3. Zasady sporządzania sprawozdania Rb-30S	942
5.10.4. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości przy sporządzaniu sprawozdania Rb-30S	943
5.11. Rb-34S – sprawozdanie z wykonania dochodów i wydatków na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 FinPubU	951
5.11.1. Jednostki zobowiązane do sporządzania sprawozdania Rb-34S	951
5.11.2. Najważniejsze zasady sporządzania sprawozdania Rb-34S	952
5.11.3. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w sporządzaniu sprawozdania Rb-34S	952
5.12. Rb-50 – sprawozdanie o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych JST ustawami	952
5.12.1. Jednostki zobowiązane do sporządzania sprawozdania Rb-50	952
5.12.2. Zmiany	953
5.12.3. Najważniejsze zasady sporządzania sprawozdania Rb-50	953
5.12.4. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości związane ze sporządzeniem sprawozdania Rb-50	954
6. Dyscyplina finansów publicznych	954
Rozdział V. Sprawozdawczość z operacji finansowych (Lucyna Kuśnierz)	957
1. Wprowadzenie	957
2. Rodzaje sprawozdań	958
2.1. Sprawozdania jednostkowe	959
2.2. Sprawozdania łączne	959
2.3. Sprawozdania zbiorcze	960
2.4. Sprawozdania kwartalne i roczne	960
3. Obieg i terminy przekazywania sprawozdań	961
3.1. Sprawozdania w zakresie budżetów JST	961
3.2. Sprawozdania w zakresie samorządowych jednostek posiadających osobowość prawną	962
3.3. Sprawozdania w zakresie państwowych jednostek posiadających osobowość prawną oraz pozostałych jednostek	963
3.4. Sprawozdania w zakresie budżetu państwa	966
4. Formy sporządzania i przekazywania sprawozdań	967
5. Korekty sprawozdań w zakresie operacji finansowych	968
6. Podstawowe zasady sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych	969
7. Wyjaśnienia do poszczególnych sprawozdań	970
7.1. Sprawozdanie Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji	970

7.2. Roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych – Rb-UZ	973
7.3. Kwartalne sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych – Rb-N	975
7.4. Sprawozdanie o stanie zobowiązań oraz należności Skarbu Państwa z tytułu wykonywania przez JST zadań zleconych – Rb-ZN	978
7.5. Roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie należności z tytułu papierów wartościowych według wartości księgowej – Rb-UN	979
8. Dyscyplina finansów publicznych	981
Rozdział VI. Sprawozdanie RF-03 jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych za 2017 r. (Lucyna Hanus)	983
1. Podstawa prawna	983
2. Zakres podmiotowy sprawozdania RF-03	984
3. Zakres przedmiotowy sprawozdania RF-03	985
4. Wątpliwości związane ze sporządzaniem sprawozdania RF-03	987
4.1. Wątpliwości dotyczące pytania Nr 5	987
4.2. Wątpliwości dotyczące pytania Nr 7	988
4.3. Wątpliwości dotyczące pytania Nr 11	989
4.4. Wątpliwości dotyczące pytania Nr 12	989
4.5. Wątpliwości dotyczące pytania Nr 13 – bilans nieskonsolidowany jednostki samorządu terytorialnego	990
5. Wzór sprawozdania RF-03 wraz z objaśnieniami	990
Część VII. Zatrudnienie	
Rozdział I. Wymagania dla kandydatów/osób zatrudnionych na stanowisku głównego księgowego w jednostkach sektora finansów publicznych (Michał Łyszczarz)	1005
1. Wymagania kwalifikacyjne i podstawowe obowiązki głównego księgowego jako pracownika	1005
Rozdział II. Nabór na stanowisko głównego księgowego w zależności od jednostki organizacyjnej (Grzegorz Dragon)	1007
1. Samorząd	1007
2. Zasady naboru głównego księgowego – pracownika jednostki samorządowej	1007
3. Ogłoszenie o naborze	1009
4. Wybór najlepszego kandydata	1012
5. Ogłoszenie o wynikach naboru	1013
6. Wyniki naboru	1014
7. Nabór w innych jednostkach	1015
8. Nabór w służbie	1016
Rozdział III. Umowa o pracę z głównym księgowym w jednostkach sektora finansów publicznych (Michał Łyszczarz, Michał Culepa)	1021
1. Zagadnienia ogólne	1021

2. Obowiązek zawarcia stosunku pracy	1021
3. Możliwe podstawy zatrudnienia – umowa o pracę a powołanie	1023
4. Treść umowy o pracę	1024
5. Forma umowy o pracę i informacja o warunkach zatrudnienia	1025
6. Tryb rozwiązania umowy o pracę	1027
Rozdział IV. Istotne elementy stosunku pracy (Grzegorz Dragon, Michał Culepa)	1029
1. Zagadnienia ogólne	1029
2. Miejsce wykonywania pracy	1029
3. Wymiar czasu pracy	1031
4. Kwestia zatrudniania w niepełnym wymiarze czasu pracy	1032
5. Godziny nadliczbowe	1032
6. Wynagrodzenie głównego księgowego	1034
6.1. Wynagrodzenie zasadnicze	1036
6.2. Dodatek za wieloletnią pracę	1037
6.3. Nagroda jubileuszowa	1044
6.4. Odprawa emerytalno-rentowa	1045
6.5. „Trzynastka”	1045
6.6. Należności z tytułu podróży służbowych	1046
6.7. Zmiany wynagrodzenia	1046
6.8. Nagrody	1047
7. Urlopy pracownicze	1048
7.1. Urlop wypoczynkowy	1049
7.2. Urlop szkoleniowy	1050
7.3. Urlop bezpłatny	1051
8. Urlop macierzyński i rodzicielski	1052
8.1. Urlop macierzyński	1052
8.2. Urlop rodzicielski	1052
Rozdział V. Ograniczenia dla głównych księgowych (Michał Łyszczarz)	1055
1. Uwagi ogólne	1055
2. Zakaz konkurencji	1055
3. Zakaz wynikający z pragmatyki służbowej	1057
4. Zakazy z ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne	1060
Rozdział VI. Awans zawodowy księgowych w jednostkach sektora finansów publicznych (Michał Culepa)	1063
1. Awans wewnętrzny	1063
2. Szkolenia i podnoszenie kwalifikacji	1064
3. Awans zawodowy – zdobywanie nowych kwalifikacji i uprawnień	1065
3.1. Biegły rewident – kwalifikacje zawodowe i uprawnienia	1065
3.2. Doradztwo podatkowe	1066

Rozdział VII. Przenoszenie pracowników księgowości (Michał Culepa)	1069
1. Przeniesienie służbowe członków korpusu służby cywilnej	1069
2. Przeniesienie służbowe poza służbę cywilną	1071
3. Przeniesienie służbowe w samorządzie	1071
Rozdział VIII. Dodatkowe wynagrodzenie roczne („trzynastka”) (Michał Culepa)	1075
1. Dodatkowe wynagrodzenie roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej	1075
1.1. Podmioty zobowiązane do wypłaty „trzynastek”	1075
1.2. „Trzynastka” a samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	1076
1.3. „Trzynastka” a instytucje kultury	1077
1.4. Kategorie uprawnionych i osoby ustawowo pozbawione „trzynastek”	1077
1.5. Prawo do „trzynastki” a ustawa kominowa	1078
2. Nabycie prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego	1079
2.1. Obowiązek przepracowania roku	1079
2.2. Przepracowanie jako okres „efektywnego” wykonywania pracy	1080
2.3. Kwestia urlopu wypoczynkowego	1080
2.4. Uprawnienia rodzicielskie a prawo do „trzynastki”	1081
2.5. Utrata prawa do „trzynastki”	1082
3. Ustalenie wysokości dodatkowego wynagrodzenia rocznego	1082
4. Wypłata dodatkowego wynagrodzenia rocznego	1087
4.1. Terminy	1087
4.2. Tryb postępowania przy błędnie wypłaconej „trzynastce”	1087
4.3. Opodatkowanie i oskładkowanie „trzynastek”	1088
Rozdział IX. Oświadczenia majątkowe głównych księgowych jednostek samorządowych (Marek Rotkiewicz)	1089
1. Osoby obowiązane do składania oświadczeń majątkowych	1089
2. Wzór i forma oświadczenia – zakres informacji	1091
3. Oświadczenia o prowadzeniu działalności gospodarczej	1092
4. Tryb składania oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej	1093

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl